

Stichting Onderwijsprojecten Zambia

Jaarverslag 2018

De Stichting Onderwijsprojecten Zambia (SOZ) is eind 2009 opgericht. In 2011 is het eerste jaarverslag over 2010 verschenen. Het voorliggende jaarverslag 2018 is dan ook al weer de negende formele verantwoording van de Stichting naar de buitenwereld. Het bestuur hoopt dat u met genoeg kennis zult nemen van de inhoud en dat een positief gevoel over de lokale ontwikkelingen en de voortgang binnen het onderwijs zal overheersen.

Kalwala Secondary School

De school heeft een stabiele positie in de lokale en regionale samenleving ingenomen. Het aantal leerlingen is gestabiliseerd op 350. Recentelijk zijn in de regio twee andere middelbare scholen gestart. Daarom wordt verwacht dat het aantal leerlingen ook in de toekomst op de waarde niet substantieel zal overstijgen. Dat is gunstig. Op deze wijze kan meer aandacht gegeven worden aan kwaliteit in plaats van voortdurend met de druk van de groei geconfronteerd te worden.

Materiaal ten behoeven van practica en training voor de beroepsopleidingen blijft een punt van zorg. De school wil graag een project starten om zowel de huisvesting van het science lab als de benodigde apparatuur hiervoor op niveau te brengen. Vooralsnog ontbreken hiervoor echter de middelen.

De school is in 2018 als derde geëindigd binnen de provincie (gemeten naar de examen resultaten). Dat is een mooie prestatie. SOZ heeft hiervoor de felicitaties overgebracht naar staff en management.

De bouw en inrichting van de slaapzaal voor de jongens is 2018 voltooid. De slaapzaal kan in 2019 in gebruik genomen worden. Een groot deel van de financiering van de slaapzaal is gerealiseerd door de stichting School Support and Beyond¹. SOZ sluit zich aan bij de dankwoorden die ten aanzien hiervan schriftelijk door de directie van de school aan de stichting zijn overgebracht.

Schoollunch project en de schooltuin

In 2018 is het door de Nederlandse stichting School Support & Beyond gefinancierde *Schoollunch project* voltooid. De verdere uitbouw van de schooltuin zorgt ervoor dat de dagelijkse lunch diverser is geworden. Daarnaast zorgt de schooltuin voor (bescheiden) extra inkomsten.

---

¹<http://www.schoolsupportandbeyond.org>

CiTA project

Vanaf de onafhankelijkheid heeft Zambia zich geconcentreerd op het primaire onderwijs en de academisch vormende middelbare school. Deze middelbare school was er slechts in één vorm en op één niveau en ging uit van de gemiddelde leerling – er was geen niveau differentiatie. Dit systeem was in de beginfase van de ontwikkeling van 'breedte'-onderwijs administratief eenvoudig en relatief goedkoop. De belangrijkste nadelen van de focus op de gemiddelde leerling zijn dat leerlingen met capaciteiten ruim onder het gemiddelde snel afhaken en min of meer verloren gaan, terwijl er voor de uitmuntende leerling weinig uitdagingen zijn. Aan het eerste nadeel is tot op zekere hoogte tegemoet gekomen met het enige jaren geleden geïntroduceerde systeem van de dubbele leerweg: leerlingen kunnen bij toelating tot de middelbare school kiezen – of worden ingedeeld – voor de academische of de beroepsgerichte leerweg. Op de website en in eerdere jaarverslagen is op deze ontwikkeling ingegaan. Aan het tweede nadeel wordt in de nieuwe curriculum structuur nog niet tegemoet gekomen. Het daadwerkelijk differentiëren in het niveau van de academische leerweg is ingrijpend en kostbaar en zal daarom nog geruime tijd op zich laten wachten. Uit gesprekken met lokale partners kwam een tussenvariant naar voren: biedt voor de leerling die op een bepaald deelgebied boven het gemiddelde uitsteekt de mogelijkheid zich extra te ontwikkelen. Deze wens werd gecombineerd met het feit dat Zambia een goed ontwikkelde structuur heeft van naschoolse activiteiten in de vorm van clubs op diverse terreinen. Het resultaat was de formulering van het CiTA project.

Eén van de clubs die je binnen alle middelbare scholen aantreft, is de JETS-club. JETS staat voor *Junior Engineering Technician and Scientist*, waarmee het aandachtsgebied van deze club goed wordt weergegeven. Participatie in de JETS wordt sterk gestimuleerd – onder andere door regionale en landelijke competities. Deze stimulering is niet ten onrechte: het land snakt naar jonge mensen met affiniteit tot techniek die deze kwaliteit ook verder willen ontwikkelen. Daarnaast wordt ook in Zambia de wereldwijde toename van het belang van kennis van computers en de computer software² steeds sterker gevoeld. Het CiTA (Computers in Technical Applications) project wil door het aanbieden van materiaal, documentatie en workshops de mogelijkheid bieden aan leerlingen om in JETS verband zelf allerlei technische toepassingen van computers te ontwikkelen en bouwen. Men kan daarbij denken aan eenvoudige robotica, computer gestuurde verlichting en dergelijke. In het kader van het

---

²In Engeland en in toenemende mate ook in andere westerse landen is men er om genoemde reden toe over gegaan de computer en het ontwikkelen van computer software al in het lager onderwijs in het curriculum op te nemen.

project is in de afgelopen jaren op twee scholen (Kalwala Secondary School en Chadiza Boarding Secondary School) apparatuur³ beschikbaar gesteld en zijn workshops gegeven door een medewerker van SOZ.

Ondanks het feit dat vanuit SOZ inhoudelijke kennis beschikbaar is, leunt het project zwaar op docenten die lokaal de leerlingen stimuleren en ondersteunen. Met name de coördinerend docent voor de JETS speelt in deze een sleutelrol.

Hier blijkt in de praktijk de achilleshiel te zitten. Het verloop onder docenten is groot. Zowel door vertrek naar het bedrijfsleven als door overplaatsing naar andere scholen. Daarom is in 2018 een andere strategie ingezet. Door bij universiteiten practica labs in te richten en deze – naast het gebruik voor eigen studenten – te benutten om middelbare school docenten te trainen en begeleiden wordt de kans op continuïteit vergroot. Om die reden is binnen een drietal universiteiten (de Universiteit van Nairobi, de Universiteit van Zambia en de Kapassa Makassa Universiteit (een vrij nieuwe universiteit nabij Chinsali waar o.a. een opleiding voor ICT docenten is gestart) een begin gemaakt met de inrichting van een CoTA practicum. Dit mes snijdt aan twee kanten: het biedt de universiteiten een waardevolle aanvulling van hun practicum faciliteiten en het geeft een kansrijke spin-off naar het middelbaar onderwijs.

Op de drie universiteiten is eind 2018 een workshop gegeven. Daarnaast is de apparatuur lokaal in gebruik genomen. De handout van de ontwikkelde workshop is op de website beschikbaar voor belangstellenden en kan voor niet-commercieel gebruik kosteloos gedownload en vermenigvuldigd worden⁴. De drie universiteiten hebben de intentie uitgesproken onderling te gaan samenwerken op het betreffende vakgebied.

Financieel overzicht

De Stichting kon in 2018 beschikken over reserves uit het voorgaande jaar en enkele nieuwe donaties. Uitgaven betroffen met name diverse kleinere investeringen in onderhoud van de school en de verdere uitbouw van het CiTA project.

De financiële situatie van de stichting kan als 'gezond' omschreven worden. We zien daarom ook de toekomst op langere termijn met optimisme tegemoet gezien.

---

³Op beide scholen zijn twee ontwikkelomgevingen voor de Raspberry Pi beschikbaar gesteld alsmede een uitgebreide hoeveelheid elektronica.

⁴Verspreiding uitsluitend met bron vermelding.

Een financieel jaaroverzicht is bijgevoegd.

Afsluiting

Ter afsluiting van dit jaarverslag wil ik namens het bestuur van SOZ mijn dank richten aan directie en docenten van Kalwala Secondary School en aan alle anderen die vanuit de lokale gemeenschappen en het ministerie bij het project betrokken zijn geweest. Zonder uitzondering hebben zij een grote inzet getoond. Het was een plezier met hen samen te werken.

Daarnaast gaat onze dank uit naar de donoren en vrijwilligers. Zonder hen zou de uitvoering van de verschillende projecten niet mogelijk zijn geweest.

Tot slot willen we onze waardering uitspreken voor de prettige en constructieve samenwerking met de zuster stichtingen Joy of a Toy⁵ en School Support and Beyond⁶.

Op de SOZ website⁷ is een uitgebreidere toelichting opgenomen en zijn foto's te zien die de voortgang van de projecten in beeld brengen.

Chris Hendriks, bestuursvoorzitter; begin 2019

---

⁵<http://www.joyofatoy.nl/>

⁶<http://www.schoolsupportandbeyond.org>

⁷<http://sozambia.nl/>

Bijlage Financieel jaaroverzicht 2018

Jaarrekening SOZ - 2018					
Inkomsten				Uitgaven	
Donaties	€ 8,000.00			uitgaven trade school	€ 11,280.00
belasting	€ 80.00			bankkosten	€ 144.00
rente	€ 0.47			werkbezoeken en declaraties	€ 2,270.35
				stichtingkosten	€ 9.06
				CITA	€ 2,289.48
				joy of a toy	€ 450.00
Totaal	€ 8,080.47			Totaal	€ 16,442.89
Saldo 1 januari 2018	€ 9,145.91				
Batig saldo 2018	€ 8,362.42-				
Saldo 31 december 2018	€ 783.49				
Bank positie 31 december 2018					
lopende rekening	€ 783.49				
spaarrekening	€ 0.00				
kwartaal rekening	€ 0.00				
totaal	€ 783.49				